

Toespraak Voorzitter

Herdenkingsspeech voor Jan Terlouw

Ik verzoek eenieder daartoe in staat te gaan staan.

Een bijzonder woord van welkom aan de hier aanwezige familie. In de voorzittersloge bevinden zich de partner, zijn kinderen, broer, zus en schoonzus van Jan Terlouw. En op de publieke tribune nog meer kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen. Van harte welkom allemaal.

Ook de minister-president heet ik van harte welkom en iedereen op de publieke tribune.

Zijn dochter Sanne wist het al, vlak na het overlijden van Jan Terlouw op 16 mei jongstleden.

In een interview zei zij: "Hij was een bijzondere vader. We hopen dat zijn ideeën weerklank vinden in de samenleving en zo blijven bestaan."

In dit citaat wordt Jan Terlouw raak getypeerd. Bijzonder, idealistisch en een denker met visie op de lange termijn.

Terlouw kwam in 1971 in de Tweede Kamer namens D'66, toen nog met een apostrof. Hij zou in totaal 9 jaar fractievoorzitter zijn en daarna minister, vicepremier en Commissaris van de Koningin. Ook was hij enige tijd lid van de Eerste Kamer.

Het is veelzeggend dat hij in zijn allereerste speech in de Tweede Kamer op 22 september 1971 al de belangrijke thema's aansneed die hem zijn hele politieke leven zouden bezighouden. Als natuurkundige sprak hij met kennis van zaken over de energiesector, maar zijn blik was al gericht op een maatschappelijke visie. Zo stelde hij vragen over de mogelijkheid van een meer ideële benadering in de wereld van het luchtvervoer.

"Er is vrijwel geen plaats voor een meer ideële benadering," antwoordde men hem toen van kabinetszijde.

Waarop Terlouw doeltreffend opmerkte: "Zijn dat dan dingen die tegengesteld zijn? Dat lijkt mij niet helemaal juist. Iemand kan hard zakelijk zijn en toch wel bepaalde idealen nastreven."

Dat tekende hem. Hij vond dat economie en idealen hand in hand moeten gaan. Dat pragmatisme en principes elkaar niet uitsluiten.

Terlouw groeide op in de Veluwse dorpen Garderen en Wezep. Zijn vorming in de oorlogsjaren had grote invloed op zijn latere leven en op de ideeën die hij uitdroeg.

Als politicus stond Terlouw voor integere politiek en logisch redeneren. Zijn genuanceerde koers liep vaak langs onverwachte lijnen. Hij was bijzonder vasthoudend in de verdediging van zijn standpunten, maar toonde tegelijkertijd ook een open geest voor de argumenten van anderen. Juist deze combinatie maakte hem tot een effectief bestuurder én bruggenbouwer.

Hele generaties kennen Jan Terlouws kinder- en jeugdboeken, waaronder "Koning van Katoren" en "Oorlogswinter", die beide bekroond werden met een Gouden Griffel. "Oorlogswinter" werd in 2008 ook succesvol verfilmd.

Jan Terlouw - wetenschapper, schrijver, politicus en bovenal een mens die zijn idealen tot het einde toe uitdroeg - is niet meer.

De Tweede Kamer der Staten-Generaal neemt vandaag afscheid van Jan Terlouw, een groot parlementariër.

Zoals hij zelf dichtte:

*"Wie vrijheid kent en koestert en behoudt,
Die ademt waarlijk met gezonde longen.
De vreugde van de wet worde bezongen,
Want vrijheid in verbondenheid is goed.
Je bent echt vrij wanneer je ongedwongen
Naar eigen keuze doen kunt wat je moet."*

Ik hoop dat de familie bij de verwerking van dit verlies, kracht kan putten uit de vele mooie en bijzondere herinneringen.

Ik geef graag het woord aan de minister-president.

[Minister-president aan het woord]

De voorzitter:

Dank u wel. Ik verzoek u allen enkele momenten stilte in acht te nemen.

[de aanwezigen nemen enkelen ogenblikken stilte in acht]

De Voorzitter:

Dank u wel. Als u daar prijs op stelt, kunt u de familieleden condoleren in het ledenrestaurant.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.